

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi evankelis-luterilaisen
kirkon vaakunoista**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Kirkolliskokouksen vuonna 1984 tekemän päätöksen mukaisesti ehdotetaan säädettäväksi laki evankelis-luterilaisen kirkon vaakunoista. Lakiin ehdotetaan otettaviksi säännökset evankelis-luterilaisen kirkon ja sen hiippakuntien vaakunoiden

vahvistamisesta ja tunnuskuviista sekä niiden käytön muodosta ja valvonnasta. Ehdotettu laki voitulla voimaan välittömästi sen tultua vahvistetuksi.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

Evankelis-luterilaisella kirkolla ja sen elimillä ei ole, kuten muilla julkisilla yhteisöillä, virallisia vaakunoita. Tuomiokapituleilla ja seurakunnilla on sitävastoin omat sinettinsä.

Suomen vaakunalainsäädäntö on jossakin määrin hajanainen. Suomen vaakunasta on säädetty lailla (381/78), maakuntien vaakunoista valtioneuvoston päätöksellä (70/63), läänien vaakunoista asetuksella (21/61) ja kuntien vaakunoista kunnallislaissa (953/76). Ahvenanmaan osalta on voimassa erillinen maakuntalaki maakunnan ja kunnan vaakunoista Ahvenanmaan maakunnassa.

Sisäasiainministeriön asettaman vaakunatoimikunnan mietintöön (komiteamietintö 1983:52) sisältyvässä julkisten vaakunoiden käyttöä koskevassa lakiehdotuksessa ehdotetaan säädettäväksi julkisten vaakunoiden yksityisestä käytöstä ja niiden käytöstä elinkeinotoiminnassa sekä käytön valvonnasta ja lain rikkomisesta aiheutuvista seuraamuksista. Julkisten vaakunoiden virallisesta käytöstä antaisi ohjeet valtioneuvosto tai kunnanhallitus ja niiden yksityinen käyttö olisi mahdollinen, jollei lakia, hyvää tapaa tai heraldiikan

periaatteita loukata. Julkisia vaakunoita olisivat ehdotuksen mukaan Suomen vaakuna, maakunnanvaakunat, lääninvaakunat ja kunnanvaakunat.

Kunnilla, maakunnilla ja lääneillä on siten omat lainsäädäntöön perustuvat vaakunansa. Maakuntiin ja lääneihin verrattavina kirkollisen hallinnon alueellisina yksikköinä hiippakunnat tulisi saattaa vaakunoiden käytön suhteen samantyyppiseen asemaan kuin maakunnat ja läänit. Vaakuna olisi omiaan lujittamaan hiippakunnallista yhteyttä ja siten myös kirkkotietoisuutta. Värillisellä vaakunalla olisi huomattavasti monipuolisemmat käyttömahdollisuudet esimerkiksi rakennuksissa ja lomakkeissa kuin tuomiokapitulien sineteillä, jotka tähän asti ovat olleet ainoat hiippakunnalliset tunnukset. Ruotsin kirkolla ja sen hiippakunnilla on vaakunat ja niiden käytöstä on saatu siellä hyviä kokemuksia.

Myös Suomen evankelis-luterilaisella kirkolla tulisi olla oma vaakuna symbolisoimassa kirkkoa valtakunnallisena itsenäisenä juridisena henkilönä. Vaakuna olisi sopiva tunnus kirkon yhteiseen hallintoon kuuluvien elinten asioidessa valtion, kuntien ja muiden yhteisöjen sekä ulkomaisten kirkkojen kanssa.

Vaakunoiden hankkimista myös seurakuntata-solle ei sen sijaan ole pidettävä tarkoituksenmu-kaisena.

Jotta evankelis-luterilaisen kirkon ja sen hiip-pakuntien vaakunat voitaisiin saattaa saman oi-keussuojan alaisiksi kuin muut julkisyhteisöjen vaakunat, kirkolliskokous on 8 päivänä marras-kuuta 1984 ehdottanut säädettäväksi lain, joka sisältäisi perussäännökset kirkollisten vaakunoi-den vahvistamisesta ja tunnuskuvista sekä niiden käytön muodosta ja valvonnasta. Tämän jälkeen voitaisiin myös julkisista vaakunoista valmisteilla olevat säännökset ulottaa koskemaan evankelis-luterilaisen kirkon ja sen hiippakuntien vaaku-noita, jolloin valtakunnallisessa vaakunalainsäädännössä päästäisiin riittävään yhdenmukaisuuteen.

Lakiehdotuksesta on hankittu lausunto sisäasiainministeriöltä, kauppa- ja teollisuusministeriöltä sekä valtionarkistolta.

2. Lakiehdotuksen perustelut

Lakiehdotuksen 1 §:ssä säädettäisiin, että evan-kelis-luterilaisella kirkolla ja sen hiippakunnilla voi olla vaakuna. Vaakuna tulisi laatia yleisten heraldisten periaatteiden mukaan.

Lakiehdotuksen 2 §:n mukaan kirkollisia vaa-kunoita koskevat asiat keskitettäisiin kirkolliselle viranomaiselle, mikä olisi sopusoinnussa kirkon itsenäisyyden kanssa. Evankelis-luterilaisen kir-kon vaakunan sekä hyväksyisi että vahvistaisi kirkkohallitus. Hiippakuntien vaakunoiden vah-vistamista koskevassa asiassa kirkkohallitus toimi-si alistusviranomaisena ja varsinaisen hyväksymi-

nen kuuluisi tuomiokapituleille. Kirkollisista vaakunoista olisi kaikissa tapauksissa pyydetävä ennen vaakunan vahvistamista valtionarkiston lausunto.

Lakiehdotuksen 3 §:ään sisältyvät säännökset vaakunan tunnuskuvaista. Kirkon ja hiippakun-nan vaakunan tunnuskuvana voisi olla vastaavan sinetin aihe tai muu kirkollinen tunnus.

Lakiehdotuksen 4 §:n mukaan vaakunasta on käytettävä koko vaakunakuva tai pelkästään tun-nuskuva. Vaakunan tunnuskuvaista voi ilmetä joko vaakunan kilven jakautuminen värikenttiin tai vaakunaan sisältyvä yleinen kuvio, esimerkiksi eläin, risti tai jokin muu kristillinen symboli. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi, että kirkon vaa-kunan käyttöä valvoo kirkkohallitus ja hiippa-kunnan vaakunan käyttöä tuomiokapituli.

3. Esityksen taloudelliset vaiku-tukset

Esityksellä ei ole vaikutuksia valtion talouden kannalta. Kirkolle aiheutuvat kustannukset vaa-kunaa kohti voidaan arvioida muutaman tuhan-nen markan suuruisiksi.

4. Voimaantulo

Ehdotettu laki voi tulla voimaan välittömästi sen tultua vahvistetuksi.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskun-nan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

evankelis-luterilaisen kirkon vaakunoista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Evankelis-luterilaisella kirkolla ja sen hiippakunnalla voi olla vaakuna, joka on laadittava yleisten heraldisten periaatteiden mukaan.

2 §

Kirkon vaakunan hyväksyy ja vahvistaa kirkkohallitus.

Hiippakunnan vaakunan hyväksyy tuomiokapituli. Tuomiokapitulin päätös vaakunan hyväksymisestä tai muuttamisesta on alistettava kirkkohallituksen vahvistettavaksi.

Kirkkohallituksen on ennen vaakunan vahvistamista hankittava asiasta valtionarkiston lausunto.

3 §

Kirkon ja hiippakunnan vaakunan tunnuskuvana voi olla vastaavan sinetin aihe tai muu kirkollinen tunnus.

4 §

Vaakunasta tulee käyttää koko vaakunan kuvaa tai pelkästään tunnuskuva.

Kirkon vaakunan käyttöä valvoo kirkkohallitus ja hiippakunnan vaakunan käyttöä tuomiokapituli.

5 §

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 _____.

Helsingissä 30 päivänä toukokuuta 1986

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Gustav Björkstrand*

